

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ.СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“
ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ПЕДАГОГИКА“

РЕФЕРАТ

Дисциплина: „Методи на социалната работа“

Тема: Професионална етика и социална работа

Изготвил: Елка Желязкова
фак.№ 1905012051

Проверил:
проф. д-р Тодор Димитров
Минев

Велико Търново
2020

I СЪДЪРЖАТЕЛНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Професията на социалният работник/педагог е в групата на помагащите професии. Мисията на социалните работници е да помагат на индивидите, семействата, групите и общностите с проблемни нужди, за да постигнат по-добър живот, намесвайки се както по посока на личностната промяна, така и оказвайки социална подкрепа.

Ролите, които изпълняват са полуавтономни – и на адвокат, и на посредник, и на консултант, и на възпитател и на терапевт и пр., никога изцяло и никога само една роля.

Професионалното поле, на което работят е дифузно, не достатъчно диференцирано от полето на други помагащи професии – психолог, лекар, педагог и др.

Тази професия позволява оказване на помощ чрез едновременно интервенция в индивидуално-психичното и в социалното обкръжение на клиентите. Интервенцията е по посока на повишаване на автономията на клиентите, на способностите им да се справят с проблемите в своя живот, едновременно с организиране, мобилизиране, задвижване и пр. на наличните социални ресурси за оказване на социална помощ и подкрепа.

Професията социален работник/педагог е един от обществените механизми за гарантиране правата на индивиди и групи, които по една или друга причина не са в състояние сами да се възползват от тях.

Развитието на социалната работа в последните сто години предполага изисквания към упражняващите дейността, които да са със статут на закон, правила. Етиката представлява система от норми, съдържащи в себе си задължения, права и отговорности на работещите в дадена сфера. Това особено важи за работата с хора, каквато е социалната. В развитието на етичните норми спрямо социалните работници съществуват няколко периода, според Фридерик Риймър

<http://sw.oxfordjournals.org/content/43/6/488/>:

- Етап на морал;
- Етап на ценности;
- Етичен етап при вземане на решения;
- Етични стандарти при управление на риска.

В Речника по социална работа **етиката** се определя като „система от морални принципи и разбирания за добро и зло и произтичащата от тях философия на поведение, която се прилага от даден индивид, група, професия или култура. Етиката според Л. Шулман е изведена от ценностите и трябва да бъде в хармония с тях. Разликата между двете е, че ценностите са свързани с това, кое е справедливо и правилно. В практиката социалният работник/педагог се сблъсква с решаването на етични дилеми, когато трябва да направи професионален и човешки избор и тези решения трябва да бъдат в еднаква степен желателни и нежелателни.

Етична норма в социалната работа като професия е получаването на информирано съгласие от страна на клиента. Информираното съгласие е широко понятие. Пример за това е изискването социалният работник/педагог да получи разрешение от клиента преди да запише разговора или да си води записки по време на интервюто, както и да иска разрешение за наблюдение от трета страна. Етиката описва справедливото и правилното поведение, т.е. начина по който прилагаме нашите ценности в практиката.

II ТЕОРЕТИЧНИ МОДЕЛИ

1. Фактори, оказващи влияние върху взимането на етични решения.

Някои етични решения са еднозначни, добили са общо признание и дават ясни насоки на професионалистите. В тези категории, например, попада забраната за упражняване на професията, налагана на социален работник/педагог, извършил сексуални действия с клиент. Предвид неравностойните сили на помагачия и клиента,

както и заради сериозните потенциални възможности да се нанесе дълготрайна вреда на клиента, такива действия навсякъде са осъдителни. Много от етичните дилеми, обаче, не са толкова еднозначни и изискват внимателно обмисляне, дори консултации преди да се предприемат действия.

Фактори, които карат социалния работник да изпитва сериозни затруднения в работата си са например: сблъсък на ценности; системите с повече от един клиент; затрудненията на социалния работник да постигне обективност (влиянето на житейския му опит) и съмненията в конкретния случай (като липса на яснота относно степента на опасност на клиента). ***Определяйки факторите, които допринасят за възникването на дилемата, социалният работник/педагог започва да управлява проблема, а не се оставя да бъде управляван от него.***

Вместо да работят изхождайки от наивната хипотеза, че практиката в социалната работа е „независима от ценности“, ***важно е социалните работници да осъзнаят, че всяка тяхна интервенция в дадена ситуация се базира на определени ценностни предпоставки.*** В постоянно усложняващото се и променящо се общество, с ценностни системи в постоянно движение, всеки социален работник/педагог трябва добре да познава съвременните етични дилеми и да усъвършенства методите за анализ на етични конфликти. Структурите в социалната служба трябва да са подготвени за съдействие в този процес.

Съвета за образованието по социалната работа (САЩ) прави опит за въвеждане в основните ценности на социалната работа като професия:

- Професионалните взаимоотношения на социалния работник се градят върху зачитането на личните качества и човешкото достойнство и се осъществяват чрез съвместно участие, взаимно зачитане, доверие, честност и разрешаване на конфликтите с чувство за отговорност.
- Социалните работници уважават правото на човека на избор, на участие в договарянето и на участие в помагания процес.
- Социалните работници допринасят затова социалните институции да стават по-хуманни и по-откликващи на човешките потребности.
- Социалните работници проявяват уважение и толерантност към специфичните особености на различните популации.
- Социалните работници са отговорни за етичното си поведение, за качеството на своята работа и за постоянното обогатяване на професионалните си знания и умения.

Друг опит да се разработи практическо ръководство е съставеният от Националната асоциация на социалните работници **МЕЖДУНАРОДНА ДЕКЛАРАЦИЯ НА ЕТИЧНИТЕ ПРИНЦИПИ НА СОЦИАЛНАТА ДЕЙНОСТ**

http://www.assa-m.com/n_dokumenti6.php

Тя отразява проблеми, свързани с поведението на социалните работници, тяхната морална отговорност към клиента, колегите, професията, обществото.

Създателите на декларацията въвеждат идеята за единен подход и единни норми при оценката на етичното поведение. ***От съвременния социален работник/педагог се очаква да притежава определени нагласи и да се ръководи в своята работа от определени професионални етични правила.*** Тези етични норми и правила обхващат три групи отношения:

1. Отношение към клиента:

Базовите етични принципи в областта на отношенията с клиента са няколко: